

1. Iedereen is welkom in de opvang

DE KINDEROPVANG HEEFT EEN BELANGRIJKE SOCIALE TAAK

- Kinderen krijgen in de opvang volop kansen om zich te ontwikkelen.
 - Ouders kunnen intussen werk zoeken of gaan werken, een opleiding volgen, andere ouders leren kennen, ...
- Daarom is het belangrijk dat de opvang open staat voor iedereen, ook voor kwetsbare gezinnen.

KINDEREN LEREN ER AL VROEG POSITIEF MET VERSCHILLEN OMGAAN

De opvang is een mix van kinderen, ouders en begeleiders met diverse achtergronden wat betreft:

- gezinssamenstelling
- overtuiging
- fysieke mogelijkheden
- etnische afkomst
- economische en sociale situatie

2. Omgaan met diversiteit bij ouders en kinderen

CREËER EEN THUISGEVOEL IN DE OPVANG

Hou rekening met de achtergrond en gewoontes van elk gezin

- Ouders zijn de eerste opvoeders van hun kind, ze kennen hun kind het best.
- Ouders voelen zich gerespecteerd als ouder, ze horen erbij.
- Het kind voelt zich sneller thuis. De gebruiken van zijn gezin zijn heel vertrouwd voor het kind.

Speel in op de behoeftes en interesses van elk kind

- Zo voelt het kind zich goed in zijn vel. Het gaat op ontdekking en ontwikkelt zich spelenderwijs.

Zorg ervoor dat de ouders elkaar leren kennen

- Zo groeit er een gevoel van verbondenheid. Ouders kunnen elkaar ondersteunen in hun ouderrol.

TIP

Meer weten? Lees ook de hoofdstukken 'Ouders' en 'Kinderen'.

SPEEL IN OP DE VERSCHILLENDE THUISOMGEVINGEN

- Ouders herkennen zich sneller in de opvang.
- Het kind kan fier zijn op zichzelf en op zijn omgeving.
- Je toont openheid en respect.

LEUKE IDEEËN

- **Maak een muur of kijkboek** met gezinsfoto's en beelden van de ruimere leefomgeving van de kinderen.
- **Varieer met maaltijden** (rijst, couscous, aardappelen, ...) en feesten (Sinterklaas, Suikerfeest, Chanoeka, Iraans of Chinees nieuwjaar, ...).
- **Kies spelmateriaal en activiteiten uit verschillende culturen.**
Bv. via het kookgerei in het keukentje, de verkleedkoffer, de muziekeuze, de boekjes, ...
- **Leer veel voorkomende woorden** (eten, komen, slapen, spelen) en troostwoordjes in de thuistaal van het kind.
- **Begroet elkaar in de verschillende talen.**

TIP

- Betrek de ouders hierbij:**
- Je krijgt een rijker aanbod.
 - Je vermijdt stereotype beelden.
 - De ouders en de kinderen voelen zich betrokken.

Werk met begeleiders van diverse achtergronden

Voordelen?

- Kinderen identificeren zich makkelijker.
- Begeleiders slaan bruggen, ze hebben voeling met de verschillende thuisomgevingen.
- Verschillende waarden en gebruiken verrijken het teamgesprek rond omgaan met kinderen.
- Je toont openheid en respect voor diversiteit naar ouders en naar je omgeving.

MAAK VERSCHILLEN ÉN OVEREENKOMSTEN ZICHTBAAR EN BESPREEKBAAR

Het volstaat niet om kinderen met verschillende achtergronden samen te brengen. Vanuit de goede bedoeling om iedereen gelijk te behandelen, worden soms de bestaande verschillen niet benoemd. Dit heeft een negatief effect:

- Kinderen of ouders hebben het gevoel dat er geen rekening wordt gehouden met hun eigenheid.
- Kinderen leren niet omgaan met verschillen.

Actief met diversiteit omgaan, is overeenkomsten en verschillen leren:

- zien
- benoemen
- respecteren

Maak uiterlijke kenmerken, waarden en gewoontes zichtbaar

Zo maak je alle groepen duidelijk dat ze erbij horen en welkom zijn. Toon ook de groepen die op dit moment niet in je opvang vertegenwoordigd zijn. Bv. kinderen met een beperking of kinderen met een andere culturele achtergrond.

Bespreek de verschillen

Voer gesprekjes rond:

- familiefoto's
 - typische maaltijden en gebruiken
 - een beperking
 - ...
-
- Zo worden de kinderen zich bewust van de onderlinge verschillen én van de overeenkomsten. Ze leren elkaar beter kennen en aanvaarden.
 - Ze leren hun gedachten en ideeën verwoorden. Je helpt hen nadenken over wat ze zeggen.
 - Zo ervaren kinderen op een positieve manier dat mensen een verschillende kijk op het leven hebben en dat er zelden één manier juist is.

ELK KIND MAG TROTS ZIJN OP ZICHZELF EN OP ZIJN (THUIS)OMGEVING

En dit zonder angst om beoordeeld of veroordeeld te worden.

Jouw uitdaging: ervoor zorgen dat kinderen een positief beeld opbouwen van zichzelf én dat ze anderen respecteren zonder vooroordelen.

Reageer meteen op discriminerende opmerkingen

Zo voorkom je onbehagen en leer je kinderen positief met diversiteit om te gaan.

- Geef het 'slachtoffer' aandacht en help het zijn gevoelens te verwoorden.
- Denk met het kindje dat de opmerking maakt na over deze opmerking, zonder met de vinger te wijzen.
- Je kan hierover een groepsgesprekje op peutermaat voeren.

TIPS

- **Sta eens stil bij je eigen waarden en gewoontes. Wat bepaalt:**
 - wat jij een goede vader, moeder, opvoeder of onthaalouder vindt?
 - wat jij wenselijk en aangepast gedrag van kinderen vindt?
- **Werk samen met het team en met je bestuur een opvoedingsproject uit rond diversiteit (voor groepsopvang).**
- **Denk ook samen met de ouders na over diversiteit.**

3. Kinderen opvangen die specifieke zorgen nodig hebben (inclusieve opvang)

KINDEREN MET EEN BEPERKING OF ONTWIKKELINGSSTOORNISSEN ZIJN WELKOM

- Bespreek samen met de ouders wat de gewoontes en verwachtingen zijn, wat het kind graag heeft en wat niet, ...
- Zoek samen met de ouders en anderen hoe je tegemoet kan komen aan de specifieke zorgvraag.
- Voor de andere kinderen in de groep is het een verrijkende ervaring.

AANDACHTSPUNTEN

- Overleg goed met de ouders en deskundigen die het kind verzorgen.
- Zoek o.a. tijdens het kennismakingsgesprek naar antwoorden op specifieke zorgvragen.
- Spreek met de ouders af hoe je reageert op vragen of opmerkingen van andere ouders of van derden.
- Informeer de andere ouders: behandel medische en vertrouwelijke gegevens discreet en met respect voor de privacy.

4. Hoe werk je mogelijke drempels weg?

Niet alle gezinnen vinden de weg naar de kinderopvang. Wij zijn ons niet altijd bewust van de drempels. Doe dus een inspanning om eventuele drempels te ontdekken en weg te werken.

DREMPEL 1:

Procedures en regels (formele drempels)

Zoals:

- **De vraag om lang vooraf in te schrijven.**
Voor ouders met moeilijke werk- of leefomstandigheden is dit meestal niet haalbaar.
- **Geschreven documenten of documenten in het Nederlands.**
Niet iedereen kan vlot (Nederlands) lezen.
- **De manier waarop ouders voor de opvang moeten betalen.**
Bv. maandelijks via een bankrekening. Dit kan voor een bepaalde groep moeilijk zijn.

DREMPEL 2:

De bekendheid en uitstraling van je opvang (informele drempels)

Bijvoorbeeld:

- Hoe komt het dat bepaalde ouders je opvang niet kennen? Je kan bijvoorbeeld folders of affiches ophangen in je straat, in buurthuizen, in lokale winkels, bij verenigingen, welzijnsorganisaties, ...
- Sommige ouders veronderstellen dat de opvang te duur is, of alleen voor werkende ouders.
- Misschien herkennen bepaalde ouders zich niet in je personeel. Of ziet je opvangruimte er totaal anders uit dan de thuisomgeving.
- Als je geen ervaring hebt met waarden en gebruiken van andere culturen schrik je bepaalde groepen misschien ongewild af.

TIP

Handig om met ouders te communiceren.

Filmpjes in Nederlands, Frans, Engels:

- Wegwijs in de kinderopvang
- Een dag in de kinderopvang

Brochures 'Kind in Beeld'

- Kinderopvang
- Inkomenstarief
- Andere thema's: Verzorging, Gezondheid, ...

Ga naar de website van Kind en Gezin, 'Professionelen', 'Sector Kinderopvang', 'Kwaliteit', 'Diversiteit en toegankelijkheid'.

5. Buurtwerking maakt je opvang toegankelijk

Wanneer je samenwerkt met organisaties in je buurt, maakt je opvang actief deel uit van het lokale leven. De voordelen?

ouders vinden opvang dichtbij huis

Ze voelen zich thuis en leren andere buurtbewoners kennen. Kinderen ontmoeten er vriendjes uit de wijk.

Je kan je opvang afstemmen op de noden van je buurt

- Je kan begeleiders (soms zelf uit de buurt) aantrekken die voeling hebben met de leefwereld van de kinderen en ouders.
- Je kan bewoners en buurtorganisaties actief betrekken bij de uitwerking van je aanbod en bij de werking van je opvang.

Je kan je werking beter bekendmaken en promoten

Door mond-tot-mondreclame of door affiches of foldertjes te verspreiden via lokale ontmoetingsplaatsen (winkels, buurthuizen, ...).

Je opvang draagt actief bij tot:

- een meer aantrekkelijke en leefbare buurt;
- betrokken bewoners;
- een sterkere gezamenlijke werking van verschillende buurtorganisaties;
- aandacht voor maatschappelijke thema's als gezondheid, cultuur, milieu, ...

6. Hoe zorg je voor een meer toegankelijke opvang?

- **Werk nauw samen met buurtorganisaties:**
 - zo weet je wat de noden zijn;
 - zo maak je je laagdrempelige dienstverlening actief bekend.
- **Maak je locatie bereikbaar en uitnodigend voor iedereen.**

Zorg dat ze vlot toegankelijk is voor iedereen, met een uitnodigende buitenkant en binnenruimtes, een positieve sfeer, ...
- **Stel je open voor elke ouder en elk kind.**

Hou rekening met vragen en gewoontes.
- **Zorg voor haalbare regels.**

Pas je inschrijvingsbeleid, procedures en betalingswijze indien nodig aan.
- **Geef extra aandacht aan participatie.**

Betrek medewerkers, ouders, kinderen en de buurt bij de werking.
- **Zorg voor personeel dat past bij een toegankelijke opvang.**

Werf mannen én vrouwen, met diverse achtergronden, uit de buurt aan.
- **Trek maatschappelijk geëngageerde medewerkers aan.**

Mensen die opstaan voor ouders en kinderen van diverse achtergronden.

